

IN HET KORT:

Beeldende kunst

- In de zeventiende eeuw is de stijl van de kunst voornamelijk barok: **dynamisch**, dramatisch en **ruimtelijk**.
- Schilderkunst
Vanaf de renaissance zijn kunstenaars meer bezig met de zichtbare wereld. Met behulp van onder andere **perspectief**, **anatomische kennis** en stofuitdrukking geven ze deze zo realistisch mogelijk weer. Het realisme en naturalisme van de zeventiende eeuw zijn ook verbonden aan het idee dat de natuur 'de mooiste schepping van God' is en daarom zo dicht mogelijk benaderd moet worden. De schilderijen lijken realistisch, maar dit is selectief: er is vaak een symbolische betekenis, aangezien er altijd een morele les in een schilderij verwerkt moet worden. Er wordt ook gebruikgemaakt van allegorieën en vaak worden klassieke verhalen begrijpelijker gemaakt door ze in de eigen tijd te plaatsen. Dit zijn **anachronistische** schilderijen.
- Anders dan in de rest van Europa wordt er in de Republiek niet door de kerk of het hof opdracht gegeven tot het maken van schilderijen, maar door burgerlijke bestuurders, kooplui, de brede burgerij en instellingen zoals stadsbesturen. Ook de minder rijke burger heeft belangstelling voor schilderijen. Om zich te onderscheiden van hun collega's, specialiseren kunstenaars zich in genres, zoals **historiestukken** (Bijbels of werelds), **portretten**, **genrestukken**, **landschappen** en **stillevens**. Schilderijen met herkenbare onderwerpen, zoals over het dagelijks leven van burgers, zijn erg populair onder particulieren. Overheidsinstanties bestellen vaker een mythologisch of historisch werk.
- Italië is door de renaissance en culturele bloei leidend in de kunst. Nederlandse kunstenaars hebben belangstelling voor de klassieke **mythologie** en worden door hun reizen naar Italië beïnvloed in hun werkwijze en thematiek. De stijl van de Italiaanse schilder Caravaggio inspireert kunstenaars door heel Europa. In de Republiek is dit vooral zichtbaar in het sterke licht-donkercontrast.
- Rembrandt van Rijn, Johannes Vermeer en Frans Hals behoren tot de bekendste kunstenaars in de Republiek. Rembrandt staat bekend om zijn historiestukken, groepsportretten en andere schilderijen, maar is ook een groot tekenaar en graficus. *De Nachtwacht* is zijn beroemdste werk, vanwege de levendige compositie, uitzonderlijke detaillering en dramatische belichting. Johannes Vermeer schildert genrestukken en is gespecialiseerd in interieurs. Hij wordt geroemd om zijn bijzondere composities, zijn behandeling van het licht en de gelaagdheid van zijn werken. Frans Hals schildert vooral levendige groepsportretten en schuttersstukken. Hij staat bekend om de uiterst realistische **stofuitdrukking** die hij weet te bereiken met een schilderij die vlot en ongedwongen lijkt. Vergelijkbaar in stijl is het werk van schilder Judith Leyster. Zij is, ondanks de vele obstakels, een van de beroemdste vrouwelijke kunstenaars uit de zeventiende eeuw. Bekende collega's zijn Rachel Ruysch en Maria van Oosterwijk.
- Beeldhouwkunst
Beeldhouwen gebeurt in de Republiek minder vaak dan in de omringende landen, waarschijnlijk vanwege een gebrek aan natuursteen en door de afkeer van sculpturen onder de calvinisten. De Nederlandse beeldhouwkunst bestaat in de zeventiende eeuw vooral uit praalgraven en ornamenten voor gebouwen. Zo is het Amsterdamse stadhuis uitvoerig gedecoreerd met beeldhouwwerk.
- Toegepaste kunst
Er zijn in de zeventiende eeuw in de Republiek ook ontwikkelingen op het gebied van keramiek: het beroemde Delfts blauw ontstaat nadat de handel in blauw-wit porselein uit China stil komt te liggen door een oorlog. Verder wordt zilverwerk populair. Het is een statussymbool en een verstandige investering.